

Yttrande

M, D, L, KD

2023-02-21

3.7

Yttrande angående – Motion av Stina Svensson (FI) och Teysir Subhi (FI) om att utreda hur alla med funktionsnedsättning får samma rätt till ledsagning oavsett ålder

Yttrandet

Motionärerna föreslår att kommunfullmäktige ger äldre samt vård- och omsorgsnämnden i uppdrag att i samverkan med nämnden för funktionsstöd utreda hur alla personer med en funktionsnedsättning i Göteborg kan ges samma rätt till ledsagning oavsett ålder.

Vad gäller beslut om ledsagning enligt SoL fattas dessa av både nämnden för funktionsstöd och äldre samt vård- och omsorgsnämnden. För att stärka rättssäkerheten och likvärdigheten finns en gemensam riktlinje för handläggning och beslut, som kommunfullmäktige har antagit, samt en anknuten anvisning. Av riktlinjen, som omfattar handläggning av ärenden för personer såväl över som under 65 år, framgår det att beslut ska fattas utifrån en individuell bedömning av den enskildes behov. Utöver detta finns det möjlighet för den enskilde att få bedömningen rättsligt prövad i förvaltningsrätten.

Nämnden för funktionsstöd, äldre samt vård- och omsorgsnämnden samt socialnämnderna har dock uppmärksammat att nämnderna gör olika tolkningar av reglementena. Anledningen är att 65-årsgränsen togs bort från reglementena i samband med omorganisationen. Ett arbete pågår därför nu för att hantera gränsdragningsproblematiken och för att förhindra att enskilda ska falla mellan stolarna.

Mot bakgrund av ovanstående yrkar vi avslag på motionen.

Yttrande
2023-02-15

(Vänsterpartiet, Socialdemokraterna, Miljöpartiet)

Ärende 3.7

Yttrande angående – Motion av Stina Svensson (FI) och Teysir Subhi (FI) om att utreda hur alla med funktionsnedsättning får samma rätt till ledsagning oavsett ålder

Yttrande

Rätten till ledsagning är en viktig fråga som återkommande har diskuterats i Göteborgs Stads råd för funktionshinderfrågor (som snart byter namn till Göteborgs Stads råd för funktionsrätt). Även för Göteborgs Stads pensionärsråd är frågan relevant. Vi finner det därför anmärkningsvärt att motionen inte har skickats på remiss till råden för att inhämta synpunkter från brukarrepresentanter och civilsamhället.

När motionen behandlades i nämnden för funktionsstöd så beslutades bland annat att förvaltningen fick i uppdrag att under 2023 följa upp implementeringen av rätten till ledsagning för personer över 65 år samt att detta skulle återrapporteras till nämnden. Det pågår också ett arbete mellan de två berörda förvaltningarna om hur gränsdragningarna ska göras.

Mot bakgrund av ovanstående så anser vi att motionen ska avslås men vi avser att lyfta frågan för dialog så snart de nya råden har kommit på plats.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-01-13

Diarienummer 0773/22

Handläggare

Karin Wallquist

Telefon: 031-36 80 292

E-post: karin.wallquist@stadshuset.goteborg.se

Motion av Stina Svensson (FI) och Teysir Subhi (FI) om att utreda hur alla med funktionsnedsättning får samma rätt till ledsagning oavsett ålder

Motionen

Feministiskt initiativ (FI) anser att Göteborgs Stad inte tillgodoser full livskvalité för äldre personer med synnedsättning eller annan funktionsnedsättning. Till exempel gäller det rätten till ledsagning där de anser att olika bedömningar kan göras utifrån den sökandes ålder. För en person med en beviljad insats i form av ledsagning enligt Socialtjänstlagen (SoL) kan i praktiken 65-årsdagen vara orsak till att till exempel de inköp som görs med en ledsagare upphör. Hemtjänst får ofta istället fylla del av behovet av ledsagning. Enbart på grund av ålder sker idag i vissa fall en övergång från funktionsstöd till äldreomsorg.

Många brukare upplever att beslut om ledsagning fattas utifrån generella riktlinjer och inte utifrån individens behov. FI vill se att:

- Alla personer med funktionsnedsättningar som ansöker om ledsagning enligt SoL och LSS ska bedömas utifrån funktionsnedsättning och behov, oavsett ålder.
- De personer, oavsett ålder, som beviljas ledsagning ska få det utifrån sina behov oavsett om det finns en partner som de lever med. De ska självständigt kunna ta ansvar för sin del av det obetalda hemarbetet.
- Att även dagliga inköp ska ingå i ledsagningen.

FI föreslår att kommunfullmäktige ger äldre samt vård- och omsorgsnämnden i uppdrag att i samverkan med nämnden för funktionsstöd utreda hur alla personer med en funktionsnedsättning i Göteborg kan ges samma rätt till ledsagning oavsett ålder.

Motionen bifogas, se bilaga 1.

Remissinstanser

Motionen har remitterats för yttrande till nämnden för funktionsstöd och äldre samt vård- och omsorgsnämnden. Nedan redovisas respektive remissinstans beslut och sammandrag av tjänsteutlåtande. Protokollsutdrag och tjänsteutlåtande bifogas som bilaga 2 och 3.

Remissinstans	Beslut	Sammandrag av tjänsteutlåtande
Nämnden för funktionsstöd	<p>1. Nämnden för funktionsstöd avstyrker motionen om att ge äldre samt vård- och omsorgsnämnden i samråd med nämnden för funktionsstöd i uppdrag utreda hur alla personer med en funktionsnedsättning kan ges samma rätt till ledsagning oavsett ålder.</p> <p>2. Nämnden för funktionsstöd översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.</p> <p>3. Nämnden för funktionsstöd ger förvaltningen i uppdrag att under 2023 följa upp implementeringen av rätten till ledsagning för personer över 65 år samt återrapportera till nämnden.</p> <p>4. Nämnden för funktionsstöd ger förvaltningen i uppdrag att utreda om Stockholm och Malmö gör en annan tolkning av lagen när det gäller ledsagare efter 65 års ålder.</p> <p>5. Nämnden för funktionsstöd förklarar paragrafen omedelbart justerad.</p>	<p>Bedömning av rätt till ledsagning utgår alltid från den enskildes förutsättningar och behov. Brukarens ålder kan inverka på hur behovet av insats bedöms. Den enskilde har möjlighet att överklaga beslut.</p> <p>Insatser enligt LSS handläggs hos förvaltningen för funktionsstöd även efter att den enskilde nått 65- års ålder. Beslut om ledsagning enligt SoL fattas av såväl nämnden för funktionsstöd, som äldre och vård- och omsorgsnämnden. Till stöd finns en gemensam riktlinje för ledsagning enligt SoL antagen av kommunfullmäktige och en anvisning för de båda nämnderna samt Göteborgs Stads rutin för ansvarsfördelning av ärenden mellan de sex socialnämnderna.</p>
Äldre samt vård- och omsorgsnämnden	<p>Äldre samt vård- och omsorgsnämnden:</p> <p>1. avstyrker förslaget att utreda hur alla med funktionsnedsättning får samma rätt till ledsagning oavsett ålder.</p> <p>2. översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget</p>	<p>I avvaktan på det arbete som pågår gemensamt i Göteborgs Stad kopplat till respektive nämnds ansvar gällande den enskildes behov och 65- årsgränsen, sker fördelning fortsatt enligt den tidigare grundregeln: ”ansvar utefter ålder”. Personer fyllda 65 år med beslut om ledsagning enligt SoL får sina insatser inom ramen för</p>

Remissinstans	Beslut	Sammandrag av tjänsteutlåtande
	yttrande till stadsledningskontoret. 3. förklarar beslutet omedelbart justerat.	<p>ÄVO. Nämnden för funktionsstöd ansvarar för ledsagning enligt SoL under 65 år samt ledsagarservice enligt LSS.</p> <p>Bedömning av ledsagning enligt SoL görs utifrån en stadengemensam riktlinje. Ledsagningen omfattar inte uppgifter som normalt ingår i hemtjänst, exempelvis inköp av dagligvaror och tvätt. Det finns ingen skillnad i lagstiftningen kopplad till den åldersgräns som beskrivs i motionen. Det finns dock vissa skillnader i tolkningen av ”skälig levnadsnivå” utifrån ålder. Behoven förändras i takt med det naturliga åldrandet och det kan därför finnas skäl för omprövning av insatser.</p>

Bedömning ur ekonomisk dimension

Nämnden för funktionsstöd anser att det är svårt att göra en tillförlitlig uppskattning av de ekonomiska konsekvenserna av en utredning enligt förslaget i motionen gällande hur alla personer med en funktionsnedsättning kan ges samma rätt till ledsagning oavsett ålder. En utredning av det slaget är omfattande då många aspekter behöver undersökas. De ekonomiska konsekvenserna är också beroende av antal ansökningar om ledsagning samt den enskildes behov.

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden anser att förslaget innebär en mer generös bedömning av ledsagning vilket skulle kunna innebära ökade kostnader. Den ekonomiska påverkan är dock svårbedömd då mängden ansökningar samt omfattning av beviljade insatser är avgörande ur ekonomisk aspekt.

Bedömning ur ekologisk dimension

Nämnderna har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Nämnden för funktionsstöd svarar att ledsagning är en insats som syftar till att bryta social isolering samt att den enskilde ges möjlighet till likvärdigt deltagande i samhällslivet och tillgång till kultur som en person i motsvarande ålder utan funktionsnedsättning. Ledsagning syftar också till att stärka den enskildes möjlighet till gemenskap och en meningsfull tillvaro, i enlighet med FN:s förklaring av de mänskliga rättigheterna, diskrimineringsgrunden funktionsnedsättning och Göteborgs Stads program

för full delaktighet. Bedömning av ledsagning skall alltid utgå från den enskildes behov och särskilda förutsättningar.

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden skriver att i socialtjänstlagens förarbeten beskrivs ledsagning som en insats som gör det möjligt att besöka vänner, delta i kulturlivet eller promenera. Syftet med insatsen är att bryta den isolering som kan uppstå på grund av en funktionsnedsättning och att ge den enskilde möjlighet att delta i samhällslivet.

Lagstiftarens intention är att den enskilde genom bistånd enligt socialtjänstlagen ska tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet ska utformas så att det stärker den enskildes möjligheter att leva ett självständigt liv. Ledsagning syftar till att öka förutsättningarna för ett självständigt liv och en meningsfull fritid.

Bilagor

1. Motionen
2. Nämnden för funktionsstöds handlingar 2022-11-16 § 238
3. Äldre samt vård- och omsorgsnämndens handlingar 2022-11-22 § 260

Stadsledningskontorets kommentarer

Ledsagning handläggs och beslutas enligt socialtjänstlagen (2001:453) (SoL) och ledsagarservice handläggs och beslutas enligt lag (1993:3879) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). I lagstiftningen uttrycks inga definierade begränsningar för ledsagning eller ledsagarservice vid 65 års ålder. Ledsagning definieras enligt socialtjänstlagen som en insats i form av följeslagare ute i samhället för person med funktionsnedsättning. Insatsen ledsagning syftar till att den enskilde ska ges möjlighet att delta i samhällslivet och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra.

Ledsagning handläggs och beslutas utifrån den enskildes individuella behov. Om den enskilde inte är nöjd med sitt beslut så finns det möjlighet att överklaga.

Socialekreteraren ska alltid informera den enskilde om rätten att överklaga.

Som stöd för nämnderna att handlägga ansökningar om ledsagning finns Göteborgs Stads riktlinje för ledsagning enligt SoL beslutad i kommunfullmäktige 2018-06-07 § 20 senast reviderade 2021-02-1. Riktlinjen gäller för både nämnden för funktionsstöd och nämnden för äldre samt vård- och omsorg. Syftet med dokumentet är att utgöra riktlinjer för handläggare i arbetet med en rättssäker och likvärdig utredning och behovsbedömning samt bidra till att beslut som fattas av olika handläggare blir så enhetliga som möjligt, när förutsättningarna är lika. Riktlinjen omfattar ingen styrning avseende ålder. Riktlinjen uttrycket att ledsagning inte omfattar uppgifter som normalt ingår i hemtjänst, såsom exempelvis inköp av dagligvaror och tvätt. Det innebär att ledsagning inte omfattar hemarbete.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Handling 2022 nr 137

Motion av Stina Svensson (FI) och Teyzir Subhi (FI) om att utreda hur alla med funktionsnedsättning får samma rätt till ledsagning oavsett ålder

Feministiskt initiativ anser att Göteborgs stad inte tillgodoser full livskvalité för äldre personer med synnedsättning eller annan funktionsnedsättning. Det gäller till exempel rätten till ledsagning där olika bedömningar kan göras utifrån den sökandes ålder. Feministiskt initiativ vill att alla personer ges samma rätt till ledsagning, oavsett ålder.

För en person med en beviljad insats i form av ledsagning enligt Socialtjänstlagen (SoL) kan i praktiken 65-årsdagen vara orsak till att t.ex. de inköp som görs med en ledsagare upphör. Syftet med insatsen ledsagning är att bryta den isolering som kan uppstå på grund av en funktionsnedsättning och att ge den enskilde möjligheten att delta i samhällslivet och ha kontakter med andra.

Det faktum att en person med funktionsnedsättning fyller 65 år borde inte vara en anledning till att en insats ska upphöra eller ändras till annan insats. Inte heller att en person inte längre anses uppfylla villkoren trots att personens funktionsnedsättningar är oförändrade, om behovet är oförändrat.

Enbart på grund av ålder sker idag i vissa fall en övergång från funktionsstöd till äldreomsorg. Hemtjänst får ofta istället fylla del av behovet av ledsagning. Trots att ledsagning ska uppfylla olika ändamål så begränsas vissa göteborgares möjligheter till kultur, sport, motion och inköp genom en sänkning av antalet timmar. För till exempel en person med synnedsättning så innebär ett beslut om minskad ledsagning en kraftig begränsning i livet.

Många brukare upplever att beslut om ledsagning fattas utifrån generella riktlinjer och inte utifrån individens behov. Inom Göteborgs stad finns riktlinje och vägledning för handläggning av ledsagning för personer i alla åldrar avseende Lagen om Stöd och Service till vissa funktionshindrade (LSS). För handläggning av ledsagning enligt Socialtjänstlagen (SoL) avses åldrarna 0–65 år. Göteborgs stad har en särskild kommunal riktlinje för handläggning av insatser enligt SoL för personer över 65 år. Genom uppdelningen i Nämnden för funktionsstöd och Äldre samt vård- och omsorgsnämnd har nya organisatoriska mellanrum uppstått, där brukare kan falla mellan stolar.

Äldre bör få ett beslut inte enbart utifrån ålder utan utifrån sin funktionsnedsättning och sina behov. Detta oavsett om funktionsnedsättningen uppstått innan eller efter fyllda 65 år. Feministiskt initiativ ser nuvarande tillämpning som en form av åldersdiskriminering och vill se att även personer över 65 år måste få ledsagning som insats utifrån de individuella behov som en funktionsnedsättning innebär utan att styras av den sökandes ålder.

En person som är fyllda 65 år ska också ha rätt att kunna utföra sina vardagsaktiviteter med insats från kommunen och inte behöva vara beroende av en partner. Risker är annars att särskilt kvinnor kan göras beroende av en partner vilket kan leda till en maktobalans som i förlängningen kan leda till våld i olika former, eller som försvårar våldsupptäckt.

Feministiskt initiativ vill se att:

- Alla personer med funktionsnedsättning som ansöker om ledsagning enligt SoL och LSS ska bedömas utifrån funktionsnedsättning och behov, oavsett ålder.
- De personer, oavsett ålder, som beviljas ledsagning ska få det utifrån sina behov oavsett om det finns en partner som de lever med. De ska självständigt kunna ta ansvar för sin del av det obetalda hemarbetet.
- Att även dagliga inköp ska ingå i ledsagningen.

Då området är styrt av lagstiftning och rättspraxis så vill vi se ett politiskt uppdrag till de mest berörda nämnderna att utreda på vilket sätt Göteborg kan ändra tillämpningen. Fi hade förhoppningen att det arbete som skett med riktlinjer efter omläggning till nya nämnder skulle ge resultat, men så har inte skett. I städer som Malmö och Stockholm tolkas gällande lagstiftning annorlunda, vilket visar att det finns utrymme för förändring.

Personer med en funktionsnedsättning ska liksom alla andra kunna delta i samhällets utbud av kultur, sport och egen motion med samma villkor som alla andra göteborgare.

Kommunfullmäktige föreslås att besluta:

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att i samverkan med Nämnden för funktionsstöd utreda hur alla personer med en funktionsnedsättning i Göteborg kan ges samma rätt till ledsagning oavsett ålder.

Stina Svensson (FI)

Teysir Subhi (FI)

Utdrag ur protokoll (nr 11)
Sammanträdesdatum: 2022-11-16

Motion av Stina Svensson (FI) och Teysir Subhi (FI) om att utreda hur alla med funktionsnedsättning får samma rätt till ledsagning oavsett ålder

§ 238, Dnr N161-1561/22

Nämnden har fått en motion av Stina Svensson (FI) och Teysir Subhi (FI) på remiss från kommunstyrelsen. Motionärerna föreslår att äldre samt vård- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att, i samverkan med nämnden, utreda hur alla personer med en funktionsnedsättning kan ges samma rätt till ledsagning oavsett ålder.

Nämndens svar ska vara kommunstyrelsen till handa senast den 25 november 2022.

Beslut

1. Nämnden för funktionsstöd avstyrker motionen om att ge äldre samt vård- och omsorgsnämnden i samråd med nämnden för funktionsstöd i uppdrag utreda hur alla personer med en funktionsnedsättning kan ges samma rätt till ledsagning oavsett ålder.
2. Nämnden för funktionsstöd översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.
3. Nämnden för funktionsstöd ger förvaltningen i uppdrag att under 2023 följa upp implementeringen av rätten till ledsagning för personer över 65 år samt återrapportera till nämnden.
4. Nämnden för funktionsstöd ger förvaltningen i uppdrag att utreda om Stockholm och Malmö gör en annan tolkning av lagen när det gäller ledsagare efter 65 års ålder.
5. Nämnden för funktionsstöd förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Handlingar

Förvaltningen har den 24 oktober 2022 upprättat ett tjänsteutlåtande med en tillhörande bilaga. Förvaltningen föreslår att nämnden avstyrker motionen om att ge äldre samt vård- och omsorgsnämnden i samråd med nämnden för funktionsstöd i uppdrag utreda hur alla personer med en funktionsnedsättning kan ges samma rätt till ledsagning oavsett ålder, översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen och förklarar paragrafen omedelbart justerad.

V, MP och FI har inkommit med ett skriftligt yrkande daterat den 15 november 2022, protokollsbilaga 1. Andre vice ordförande Alice Vernersson (V) meddelar V, MP och FI återtar yrkandet.

Utdrag ur protokoll (nr 11)
Sammanträdesdatum: 2022-11-16

Fortsättning § 238

D har inkommit med ett skriftligt yrkande utan datum, protokollsbilaga 2. D yrkar att förvaltningen får i uppdrag att utreda om Stockholm och Malmö gör en annan tolkning av lagen när det gäller ledsagare efter 65 års ålder.

Yrkanden

Ordförande Jens Adamik (L) yrkar bifall till förvaltningens förslag att avstyrka motionen om hur personer med funktionsnedsättning kan ges rätt till ledsagning oavsett ålder.

Andre vice ordförande Alice Vernersson (V) yrkar att förvaltningen får i uppdrag att under 2023 följa upp implementeringen av rätten till ledsagning för personer över 65 år samt återrapportera till nämnden.

Sten Svensson (D) yrkar bifall till skriftligt yrkande från D att förvaltningen får i uppdrag att utreda om Stockholm och Malmö gör en annan tolkning av lagen när det gäller ledsagare efter 65 års ålder.

Justering

Den 16 november 2022.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Utdrag ur protokoll (nr 11)
Sammanträdesdatum: 2022-11-16

Vid protokollet

Sekreterare

Viktor Jakobsson Rikenberg

Ordförande

Jens Adamik (L)

Justerande

Alice Vernersson (V)

§ 238

D yrkar på att
förvaltningen får i
uppdrag att utreda
om Sthlm o Malmo
gör en annan tolkning
av § lagen när det
gäller ledsagare
efter 65 års ålder

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-10-24

Diarienummer N161-1561/22

Handläggare

Caroline Öberg

Telefon: 031-365 00 00 (växel)

E-post: fornamn.efternamn@funktionsstod.goteborg.se

Svar på remiss om motion av Stina Svensson (FI) och Teysir Subhi (FI) gällande att utreda hur alla med funktionsnedsättning får samma rätt till ledsagning oavsett ålder

Förslag till beslut

1. Nämnden för funktionsstöd avstyrker motionen om att ge äldre samt vård- och omsorgsnämnden i samråd med nämnden för funktionsstöd i uppdrag utreda hur alla personer med en funktionsnedsättning kan ges samma rätt till ledsagning oavsett ålder.
2. Nämnden för funktionsstöd översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.
3. Nämnden för funktionsstöd förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

Nämnden för funktionsstöd har fått motion av Stina Svensson (FI) och Teysir Subhi (FI) på remiss. Motionärerna föreslår att äldre samt vård- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att i samverkan med nämnden utreda hur alla personer med en funktionsnedsättning kan ges samma rätt till ledsagning oavsett ålder.

Bedömning av rätt till ledsagning utgår alltid från den enskildes förutsättningar och behov. Därtill följer nämnden för funktionsstöd den av kommunfullmäktige beslutade riktlinje för bedömning av ledsagning enligt socialtjänstlagen. Den enskilde har även möjlighet att få nämndens bedömning rättsligt prövad genom överklagan i förvaltningsrätten. Förvaltningen bedömer sammantaget att befintlig riktlinje och möjlighet till överklagan utgör tillräcklig grund för att säkerställa rättssäkra bedömningar för brukare både över och under 65 år. Förvaltningen föreslår därför nämnden att avstyrka motionens förslag.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen anser att det är svårt att göra en tillförlitlig uppskattning av de ekonomiska konsekvenserna av en utredning enligt förslaget i motionen gällande hur alla personer med en funktionsnedsättning kan ges samma rätt till ledsagning oavsett ålder. En utredning av det slaget är omfattande då många aspekter behöver undersökas. De ekonomiska konsekvenserna är också beroende av antal ansökningar om ledsagning samt den enskildes behov.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på ärendet utifrån den ekologiska dimensionen.

Bedömning ur social dimension

Ledsagning är en insats som syftar till att bryta social isolering samt att den enskilde ges möjlighet till likvärdigt deltagande i samhällslivet och tillgång till kultur som en person i motsvarande ålder utan funktionsnedsättning. Ledsagning syftar också till att stärka den enskildes möjlighet till gemenskap och en meningsfull tillvaro, i enlighet med FN:s förklaring av de mänskliga rättigheterna, diskrimineringsgrunden funktionsnedsättning och Göteborgs Stads program för full delaktighet. Bedömning av ledsagning skall alltid utgå från den enskildes behov och särskilda förutsättningar.

Samverkan

Information lämnas på förvaltningsövergripande samverkansgrupps (FSG) möte den 9 november.

Bilaga

1. Motion gällande att utreda hur alla personer med en funktionsnedsättning i Göteborg kan ges får samma rätt till ledsagning oavsett ålder

Ärendet

Nämnden har fått en remiss gällande motion av Stina Svensson (FI) och Teysir Subhi (FI) om att ge äldre samt vård- och omsorgsnämnden i uppdrag att i samverkan med nämnden för funktionsstöd utreda hur alla personer med en funktionsnedsättning kan ges samma rätt till ledsagning oavsett ålder.

Nämndens svar ska vara kommunstyrelsen till handa senast den 25 november 2022.

Beskrivning av ärendet

Motionärerna föreslår att det görs en utredning för hur alla personer med en funktionsnedsättning i Göteborg kan ges samma rätt till ledsagning oavsett ålder. De anser att det görs olika bedömningar utifrån sökandes ålder när ansökan om ledsökning görs och att Göteborg därmed inte tillgodoser full livskvalitet för äldre personer med synnedsättning och annan funktionsnedsättning. Då området ledsagning är styrt av lagstiftning och rättspraxis föreslår motionärerna att de mest berörda nämnderna utreder på vilket sätt Göteborg kan ändra tillämpningen. I motionen skriver man att i städer som Malmö och Stockholm tolkas gällande lagstiftning annorlunda, vilket visar att det finns utrymme för förändring.

Motionärerna vill se att:

- Alla personer med funktionsnedsättningar som ansöker om ledsagning enligt socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till funktionshindrade (LSS) ska bedömas utifrån funktionsnedsättning och behov, oavsett ålder.
- De personer, oavsett ålder, som beviljas ledsagning ska få det utifrån sina behov oavsett om det finns en partner som de lever med. De ska självständigt kunna ta ansvar för sin del av det obetalda hemarbetet.
- Att även dagliga inköp ska ingå i ledsagningen.

Förvaltningens bedömning

Rätten till ledsagning beviljas enligt socialtjänstlagen (SoL) medan rätten till ledsagarservice beviljas enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). I förarbeten för LSS definieras ledsagarservice tydligt som en insats (prop 1992/93:159) som i huvudsak syftar till att bryta social isolering samt att möjliggöra för den enskilde att uppnå goda levnadsvillkor. Insatsen exemplifieras i propositionen med aktiviteter så som att besöka vänner, delta i fritidsaktiviteter, ta del av kulturliv och promenera.

Beslut om insats enligt LSS föregås av en personkretsutredning. Att en brukare fyller 65 utgör ingen grund till revidering av tidigare bedömd personkretstillhörighet, varför ärenden med insatser enligt LSS handläggs hos förvaltningen för funktionsstöd även efter 65 års ålder. De svårigheter som lyfts fram i motionen avseende brist på jämlikhet i bedömning vid flytt av ärende från nämnden för funktionsstöd till äldre samt vård- och omsorgsnämnden, är därmed ej relevanta för insatser beviljade enligt LSS. Resterande analys kommer utifrån detta fokusera i huvudsak på beslut om ledsagning enligt SoL.

Beslut om ledsagning enligt SoL fattas av såväl nämnden för funktionsstöd, som äldre och vård- och omsorgsförvaltningen. Till stöd för handläggning och beslut om ledsagning, finns en gemensam riktlinje antagen av kommunfullmäktige samt en anvisning för de båda nämnderna. Den gemensamma riktlinjen gäller således

handläggning av ärenden för brukare både över och under 65 år. I riktlinjen fastställs följande:

- Ledsagning enligt socialtjänstlagen är en insats i form av följeslagare ute i samhället för person med funktionsnedsättning. Insatsen ledsagning syftar till att till att den enskilde ska ges möjlighet att delta i samhällslivet och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra. Ledsagningen ska utformas så att den stärker den enskildes möjlighet att leva ett självständigt liv.

Insats i form av inköp av dagligvaror beviljas vanligtvis inom ramen för hemtjänst, oavsett brukarens ålder. Detta förtydligas såväl i den gemensamma riktlinjen som den tillhörande anvisningen.

Utöver den gemensamma riktlinjen för beslut om ledsagning enligt SoL, följer förvaltningen Göteborgs Stads rutin för ansvarsfördelning av ärenden mellan de fyra socialförvaltningar, förvaltningen för funktionsstöd och äldre- samt vård och omsorgsförvaltningen. Rutinen beskriver processen kring flytt av ärende mellan förvaltningarna i samband med att den enskilde fyller 65 år, samt gör gällande att befintliga insatser bör fortgå så som tidigare om inte sakliga skäl finns. I de berörda förvaltningarnas reglemente nämns inte 65 års gränsen. Förvaltningarna har startat en dialog hur det kan komma att påverka förvaltningarna framåt.

Insatser beviljade enligt 4:1 § SoL ska tillförsäkra den enskilde skälig levnadsnivå. Vad som kan anses vara skälig levnadsnivå bedöms utifrån den levnadsnivå en person i motsvarande ålder utan funktionsnedsättning förväntas uppnå. Brukarens ålder kan således inverka på hur behovet av insats bedöms, då jämförelsegrunden ändras med åldern. Beslut om ledsagning skall dock alltid fattas utifrån en individuell bedömning av den enskildes behov, så som fastställt av stadens gemensamma riktlinje. Därtill har den enskilde alltid möjlighet att få förvaltningens bedömning rättsligt prövad i förvaltningsrätten.

Förvaltningen bedömer att den av kommunfullmäktige beslutade befintliga gemensamma riktlinje för bedömning av ledsagning enligt SoL, tillkommande anvisning samt den enskildes sedvanliga möjlighet att pröva förvaltningens bedömningar genom överklagan till förvaltningsrätten, utgör tillräcklig grund för att säkerställa rättssäkra bedömningar för brukare både över och under 65 år.

Förslaget i motionen att tillsätta utredning för att säkerställa likvärdiga bedömningar av rätt till ledsagning bör därmed avstyrkas.

Camilla Blomqvist

Yvonne Pontén

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Myndighet och Socialpsykiatri

§ 260 N160-1143/22

Svar på remiss – Motion av Stina Svensson (Fi) och Teysir Subhi (Fi) om att utreda hur alla med funktionsnedsättning får samma rätt till ledsagning oavsett ålder

Beslut

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden:

1. avstyrker förslaget att utreda hur alla med funktionsnedsättning får samma rätt till ledsagning oavsett ålder.
2. översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till stadsledningskontoret.
3. förklarar beslutet omedelbart justerat.

Handlingar

Förvaltningens tjänsteutlåtande, 2022-10-24

Yrkanden

Monica Djurner (V) yrkar på bordläggning av ärendet.

Elisabet Lann (KD) yrkar att ärendet avgörs idag.

Mattias Tykesson (M) yrkar bifall till förvaltningens beslutsförslag.

Propositionsordning

Ordförande ställer först sitt eget yrkande om att ärendet ska avgöras idag mot Monica Djurners (V) yrkande om bordläggning. Ordförande finner att nämnden har beslutat att avgöra ärendet idag. Omröstning begärs och genomförs.

Omröstning

Följande propositionsordning godkänns:

Ja-svar för att ärendet ska avgöras idag.

Nej-svar för att bordlägga ärendet.

Mattias Tykesson (M), Lisbeth Sundén Andersson (D), Berit Krantz (L), Ann-Charlotte Aurell (D), Martina Lundquist (SD) och Elisabet Lann (KD) röstar Ja (6).

Marina Johansson (S), Monica Djurner (V), Helén Ohlsson (MP), Christer Gustafsson (S) och Peter Svensson (V) röstar Nej (5).

Utdrag ur protokoll

Ordförande finner att nämnden har beslutat att avgöra ärendet idag.

Propositionsordning

Ordförande ställer härefter proposition på Mattias Tykessons (M) yrkande om bifall till förvaltningens beslutsförslag och finner att nämnden beslutar detsamma.

Protokollsanteckning

Ersättare Denise Cresso Nydén (Fi) antecknar att hon hade röstat för bordläggning av ärendet om hon hade varit tjänstgörande i ärendet.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret

Dag för justering

2022-11-23

Vid protokollet

Sekreterare

Hanna forslund

Ordförande

Elsabet Lann

Justerande

Monica Djurner

Protokollsutdragets riktighet intygas av administratör Valentine Andersson

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-10-24

Diarienummer N160-1143/22

Handläggare: Ann-Louise Östman, Annelie
Johansson

ann-louise.ostman@aldrevardomsorg.goteborg.se

annelie.2.johansson@aldrevardomsorg.goteborg.se

Motion om att utreda hur alla med funktionsnedsättning får samma rätt till ledsagning oavsett ålder

Förslag till beslut

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden:

1. avstyrker förslaget att utreda hur alla med funktionsnedsättning får samma rätt till ledsagning oavsett ålder.
2. översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till stadsledningskontoret.
3. förklarar beslutet omedelbart justerat.

Sammanfattning

Ärendet avser motion av Stina Svensson (Fi) och Teysir Subhi (Fi) om att utreda hur alla personer med funktionsnedsättning ska få samma rätt till ledsagning oavsett ålder.

Feministiskt initiativ (Fi) anser att Göteborgs Stad inte tillgodoser full livskvalitet för äldre personer med synnedsättning eller annan funktionsnedsättning vad gäller rätten till ledsagning. Motionärerna menar att olika bedömningar kan göras utifrån den sökandes ålder, att 65-årsdagen kan innebära förändringar i insatsen där hemtjänst ofta får fylla en del av behovet av ledsagning.

Motionärerna föreslår att äldre samt vård- och omsorgsnämnden i samverkan med nämnden för funktionsstöd ges i uppdrag att utreda hur alla personer med en funktionsnedsättning i Göteborg kan ges samma rätt till ledsagning oavsett ålder.

Motionen skickades på remiss till äldre samt vård- och omsorgsnämnden (ÄVO) den 23 augusti 2022. Även nämnden för funktionsstöd har mottagit remissen. Nämnderna ska yttra sig kring motionens förslag senast den 25 november.

Förvaltningen föreslår att motionens förslag avstyrks med hänvisning till att lagstiftning gällande ledsagning enligt socialtjänstlagen (SoL), Göteborgs Stads gemensamma riktlinje samt den enskildes möjlighet att överklaga sitt beslut utgör tillräcklig grund för en rättssäker handläggning för enskilda, både över och under 65 år.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förslaget innebär en mer generös bedömning av ledsagning vilket skulle kunna innebära ökade kostnader. Den ekonomiska påverkan är dock svårbedömd då mängden ansökningar samt omfattning av beviljade insatser är avgörande ur ekonomisk aspekt.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

I socialtjänstlagens förarbeten beskrivs ledsagning som en insats som gör det möjligt att besöka vänner, delta i kulturlivet eller promenera. Syftet med insatsen är att bryta den isolering som kan uppstå på grund av en funktionsnedsättning och att ge den enskilde möjlighet att delta i samhällslivet. Lagstiftarens intention är att den enskilde genom bistånd enligt socialtjänstlagen (SoL) ska tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet ska utformas så att det stärker den enskildes möjligheter att leva ett självständigt liv.

Ledsagning syftar till att öka förutsättningarna för ett självständigt liv och en meningsfull fritid.

Samverkan

Information om ärendet lämnas på förvaltningsgemensam samverkansgrupp (FSG) den 16 november 2022.

Bilagor

1. Motion av Stina Svensson (FI) och Teysir Subhi (FI) om att utreda hur alla med funktionsnedsättning får samma rätt till ledsagning oavsett ålder
2. Göteborgs Stads riktlinje för ledsagning enligt Socialtjänstlagen

Beslutet skickas till

Stadsledningskontoret

Ärendet

Motion från Fi angående åtgärder kring insatsen ledsagning har skickats på remiss till nämnden. Motionen föreslår att nämnden i samverkan med nämnden för funktionsstöd får i uppdrag att utreda hur alla med funktionsnedsättning får samma rätt till ledsagning oavsett ålder. Remissyttrande ska ha inkommit till stadsledningskontoret senast den 25 november 2022.

Beskrivning av ärendet

Ärendet avser motion av Stina Svensson (Fi) och Teysir Subhi (Fi) om att utreda hur alla personer med funktionsnedsättning ska få samma rätt till ledsagning oavsett ålder. Feministiskt initiativ (Fi) anser att Göteborgs Stad inte tillgodoser full livskvalitet för äldre personer med synnedsättning eller annan funktionsnedsättning vad gäller rätten till ledsagning. Motionärerna menar att olika bedömningar kan göras utifrån den sökandes ålder, att 65-årsdagen kan innebära förändringar i insatsen där hemtjänst ofta får fylla en del av behovet av ledsagning.

Motionen lämnar förslag på förbättringsområden inom ledsagning med syfte att alla personer med funktionsnedsättning kan ges samma rätt till insatsen oavsett ålder. Motionärerna föreslår att äldre samt vård- och omsorgsnämnden i samverkan med nämnden för funktionsstöd ges i uppdrag att utreda frågan.

Av motionen framgår att Feministiskt initiativ vill se att:

- Alla personer med funktionsnedsättning som ansöker om ledsagning enligt socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS) ska bedömas utifrån funktionsnedsättning och behov, oavsett ålder.
- De personer, oavsett ålder, som beviljas ledsagning ska få det utifrån sina behov oavsett om det finns en partner de lever med. De ska självständigt kunna ta ansvar för sin del av det obetalda hemarbetet.
- Att även dagliga inköp ska ingå i ledsagningen.

Ansvarsfördelning i respektive förvaltning

I samband med omorganisationen den 1 januari 2021 beslutades att 65-årsgränsen inte längre är aktuell och den togs därmed bort ur nämndernas reglementen. I avvaktan på det arbete som pågår gemensamt i Göteborgs Stad kopplat till respektive nämnds ansvar gällande den enskildes behov och den tidigare 65-årsgränsen, sker fördelning fortsatt enligt den grundregel som tidigare beslutats i Göteborgs Stad: ”ansvar utefter ålder”. Det innebär att personer fyllda 65 år med beslut om ledsagning enligt SoL får sina insatser inom ramen för ÄVO. Förvaltningen för funktionstöd (FFS) ansvarar för ledsagning SoL under 65 år samt ledsagarservice enligt LSS.

Lagstiftning och riktlinje gällande ledsagning

Insatser som beviljas enligt SoL ska tillförsäkra den enskilde skäliga levnadsvillkor, medan insatser som beviljas enligt LSS ska tillförsäkra den enskilde goda levnadsvillkor.

Bedömning av ledsagning enligt SoL i ÄVO och FFS görs utifrån en stadengemensam riktlinje *Göteborgs Stads riktlinje för ledsagning enligt socialtjänstlagen* (beslutad av kommunfullmäktige 2018).

Av riktlinjen framgår bland annat att ledsagning enligt socialtjänstlagen är en insats i form av följeslagare ute i samhället för person med funktionsnedsättning. Insatsen ledsagning syftar till att den enskilde ska ges möjlighet att delta i samhällslivet och ha en

aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra. Ledsagningen ska utformas så att den stärker den enskildes möjlighet att leva ett självständigt liv. Innehåll och utformning ska anpassas till den enskildes förutsättningar, intressen och behov utifrån en skälig levnadsnivå.

Det finns ingen skillnad i lagstiftningen kopplad till den åldersgräns som beskrivs i motionen. Det finns dock vissa skillnader i tolkningen av ”skälig levnadsnivå” utifrån ålder. Behoven förändras i takt med det naturliga åldrandet och det kan därför finnas skäl för omprövning av insatser.

Ledsagning i förhållande till andra insatser

Göteborgs Stads riktlinje gör gällande att för enskilda som bor i särskilt boende för äldre och i bostad med särskild service ska, i normalfallet, behovet av ledsagning tillgodoses inom dessa beslut. Ledsagningen omfattar inte uppgifter som normalt ingår i hemtjänst, såsom exempelvis inköp av dagligvaror och tvätt.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer sammantaget att Göteborgs Stads gemensamma riktlinje, som utgår från gällande lagstiftning, samt den enskildes möjlighet att överklaga sitt beslut genom förvaltningsbesvär, utgör tillräcklig grund för att säkerställa en rättssäker handläggning för enskilda både över och under 65 år. Förvaltningen föreslår därmed att motionens förslag avstyrks.

Förvaltningen har dock, gemensamt med övriga socialförvaltningar i Göteborgs Stad, konstaterat att det finns anledning att se över förvaltningarnas uppdrag, ansvarsområden och samverkansformer. Det har uppmärksammats att det finns gränsdragningsproblem mellan de sex förvaltningarna. Förvaltningarnas reglemente tolkas olika vilket kan få konsekvenser för de målgrupper som hamnar i gränssnittet. En övergripande samverkansgrupp med två tillhörande arbetsgrupper har bildats. Samverkansgruppens uppdrag är att arbeta vidare kring en rad områden som identifierats som särskilt komplexa.

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen

Ann-Louise Östman
Avdelningschef Myndighet

Babbs Edberg
Förvaltningsdirektör